

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Ryšky a soudkyň JUDr. Kateřiny Čuhelové, Ph.D., a Mgr. Ivy Krejčířové ve věci

žalobce: **J.L.**, narozený dne XXXXX
trvale bytem XXXXX
zastoupený advokátem JUDr. Janem Manišovským
sídlem Prostřední 132, 686 01 Uherské Hradiště

proti
žalovaným: 1. **SPORTOVCI, politické hnutí**, IČO 062 86 950
sídlem Lipůvka 319, 679 22 Lipůvka
2. **V. S.**, narozený dne XXXXX
trvale bytem XXXXX
zastoupeným advokátem JUDr. Milanem Staňkem
sídlem Dlážděná 12c, 641 00 Brno

o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkové újmy,

o odvolání žalovaných proti rozsudku Okresního soudu v Blansku ze dne 6. dubna 2022, č. j. 9 C 4/2017-214,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se I. až IV. a v VII. výroku **potvrzuje**.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se v VIII. výroku **mění** tak, že každý ze žalovaných je povinen zaplatit do 3 dnů od právní moci rozsudku žalobci k rukám jeho zástupce na náhradě nákladů řízení částku 30 979,50 Kč.
- III. Každý ze žalovaných je povinen zaplatit do 3 dnů od právní moci rozsudku žalobci k rukám jeho zástupce na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 8 228 Kč.

IV. Žalobce je povinen zaplatit České republice – Okresnímu soudu v Blansku do 15 dnů od právní moci rozsudku na doplatku soudního poplatku z žaloby částku 2 000 Kč.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně uložil 1. žalovanému povinnost k soukromé omluvě žalobci (formou doporučeného dopisu) i omluvě veřejné (v tištěných periodických Týdeník Kroměřížska a Zlínský deník) za protiprávní uvedení žalobce na kandidátní listině pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, konané ve dnech 20. 10. - 21. 10. 2017, spojené i s jeho označením za „*předsedu JZD*“ (I. výrok) a povinnost zaplatit žalobci na náhradě nemajetkové újmy částku 20 000 Kč (III. výrok). Dále uložil 2. žalovanému povinnost k soukromé omluvě žalobci (formou doporučeného dopisu) za tvrzení, že k odvolání žalobce z kandidátní listiny došlo pro nespokojenost žalobce s umístěním na nižších místech kandidátní listiny, a za jeho veřejné označení za „*slaboča*“ (II. výrok), jakož i povinnost zaplatit žalobci na náhradě nemajetkové újmy částku 50 000 Kč (IV. výrok). Soud prvního stupně naopak zamítl žalobu co do zbývajících částek 80 000 Kč vůči 1. žalovanému (V. výrok) a 50 000 Kč vůči 2. žalovanému (VI. výrok). Současně žalovaným uložil zaplatit společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení státu částku 9 718 Kč (VII. výrok) a žalobci k rukám jeho zástupce částku 37 816 Kč (VIII. výrok).
2. Soud prvního stupně zjistil, že 1. žalovaný v rámci systematického a vědomě protiprávního jednání neoprávněně vedl mimo jiné právě žalobce (nadto s nepravdivým označením za předsedu JZD) na své kandidátní listině pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, konané ve dnech 20. 10. - 21. 10. 2017, přestože žalobce se svou kandidaturou nikdy nesouhlasil. Jeho údajný podpis na prohlášení kandidáta ze dne 29. 7. 2017 není dle závěrů znaleckého posudku soudního znalce z písmoznalectví JUDr. Mgr. Bc. Kamila Pospíšila, LL.M. ze dne 22. 6. 2020 pravým podpisem žalobce. Soud prvního stupně dovodil, že 1. žalovaný uvedením žalobce na kandidátní listině neoprávněně zasáhl nejen do žalobcova práva na jméno (§ 77 o. z.), ale i do jeho osobnostních práv na ochranu důstojnosti, cti a vážnosti (§ 81 o. z.), přičemž žalobce byl po svém vyškrtnutí z kandidátní listiny veden ve volebních místnostech ve veřejně přístupném seznamu vyškrtnutých kandidátů, což mohlo u voličů přinášet dohady o důvodech, proč již žalobce nekandiduje. Na tomto základě soud prvního stupně uložil 1. žalovanému povinnost poskytnout žalobci přiměřené morální zadostiučinění v podobě doporučeného omluvného dopisu za daný zásah i v podobě veřejné omluvy ve specifikovaných regionálních periodických, mediálně pokrývajících oblast, v níž k neoprávněnému zásahu došlo. S poukazem na žalobci vzniklou újmu v podobě snížení vážnosti ve společnosti, kdy žalobce byl i předmětem četných poznámek okolí, jakož i skutečnost, že jednání 1. žalovaného bylo zjevně úmyslné, uložil 1. žalovanému také povinnost k náhradě nemajetkové újmy v penězích v částce 20 000 Kč, přičemž ve zbytku žalobu zamítl s tím, že se jednalo o zásah toliko dočasný.
3. Ve vztahu ke 2. žalovanému jako tehdejšímu předsedovi předmětného politického hnutí soud prvního stupně zjistil, že poté, co se žalobce bránil proti tomu, že bez svého souhlasu vystupuje na kandidátní listině, a 2. žalovaný byl v tomto směru dne 13. 9. 2017 žalobcem jednoznačně informován, komentoval veřejně a vědomě nepravdivě důvody pro vyškrtnutí žalobce a jiných kandidátů, které ve specifikovaných veřejných projevech, publikovaných ve dnech 15. 10. 2017 a 18. 10. 2017, označil za „*slabochy, kteří to nezvládli*“ a kroky žalobce nazval „*uraženou ješitností*“, spojenou s tvrzenou nespokojeností žalobce s umístěním na nižších místech kandidátní listiny. K otázce pasivní legitimace 2. žalovaného za takové difamující výroky, neoprávněně zasahující do práva na ochranu osobnosti žalobce, soud prvního stupně (v reakci na právní názor odvolacího soudu, vyjádřený v předchozím zrušujícím rozhodnutí) vyšel s odkazy na judikaturu Nejvyššího soudu z východiska, že jednání předsedy politického hnutí jako právnické osoby se zásadně přičítá právnické osobě s výhradou excessu. Existenci excessu 2. žalovaného soud prvního stupně dovodil z toho, že je důležité především posouzení věcného vztahu jednání statutárního orgánu k činnosti právnické osoby, přičemž mimo tento rámec stojí prezentace osobních představ a názorů.

Individuální výroky činitele právnické osoby, které jsou zjevně mimo rámec obvyklé činnosti politického hnutí, mají charakter individuálních projevů a nemohou být právnické osobě přičitatelné, jelikož jediné, co v tomto případě právnickou osobu s výroky pojilo, byla právě jen funkce 2. žalovaného jako statutárního orgánu právnické osoby. Soud prvního stupně odkázal i na usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 4709/2010. Dále uvedl, že v řízení byla prokázána absence reálného podkladu pro vedení žalobce na kandidátní listině, a proto i navazující výroky 2. žalovaného nemohou být následkem neshod mezi žalobcem a 2. žalovaným, k nimž by došlo při sporech o umístění na kandidátní listině. Základ kritiky žalobce, učiněné 2. žalovaným, nemá reálný podklad a jedná se o smyšlený konstrukt 2. žalovaného s jednoznačným cílem poškodit žalobce v očích veřejnosti. Výroky byly učiněny v periodických s celostátním významem a působností, jejich jediným cílem bylo veřejně poškodit žalobce a byly objektivně způsobilé přivodit žalobci závažnou újmu na cti a důstojnosti. Na základě uvedeného soud prvního stupně uložil 2. žalovanému povinnost poskytnout žalobci přiměřené morální zadostiučinění v podobě doporučeného omluvného dopisu a zaplatit mu na náhradu nemajetkové újmy 50 000 Kč, přičemž ve zbytku žalobu na náhradu nemajetkové újmy v penězích zamítl.

4. Proti I. až IV. a VII. až VIII. výroku tohoto rozsudku podali žalovaní odvolání, kterým se domáhali jeho změny zamítnutím žaloby. Namítli, že rozsudek soudu prvního stupně ve vztahu k 1. žalovanému pomíjí skutkový stav věci a je nevykonatelný, neboť dne 10. 7. 2019 bylo přijato usnesení konference o rozpuštění tohoto politického hnutí, 2. žalovaný jako předseda hnutí rezignoval a předsedou vlády byl dne 7. 2. 2022 podán návrh na pozastavení činnosti hnutí. 1. žalovaný přestal fakticky existovat a nemá nikoho, kdo by za něj jednal ani žádný majetek, z něhož by bylo možno poskytnout plnění. 2. žalovaný při svých výrociích vycházel z informací od volebního manažéra 1. žalovaného, což byl ve Zlínském kraji pan G., s žalobcem se osobně neznal, a nelze proto dovozovat osobní zaujatost 2. žalovaného, exces v jeho jednání a tedy ani jeho osobní odpovědnost. Ve vztahu k odpovědnosti 1. žalovaného neunesl žalobce důkazní břemeno o rozsahu a intenzitě újmy, za kterou by náležela finanční kompenzace. 1. žalovaný nemohl po vyškrtnutí žalobce z kandidátky zařídit, aby o tom neexistovalo sdělení ve volební místnosti, neboť tato skutečnost nezávisí na jeho vůli a vyplývá z volebního zákona. Již samotná skutečnost, že trestní oznámení žalobce bylo odloženo, svědčí o velmi nízké intenzitě a škodlivosti zásahu. K medializaci celé věci došlo kvůli aktivitě samotného žalobce.
5. Žalobce navrhl potvrzení napadeného rozsudku jako věcně správného, neboť soud prvního stupně náležitě zjistil skutkový stav věci a řádně jej i právně posoudil. Uvedl, že vázanost soudu prvního stupně právním názorem odvolacího soudu neznamena, že by žalobě nemohlo být znovu vyhověno, jestliže žalobce a především soud prvního stupně náležitě reflektují všechny výhrady odvolacího soudu. 1. žalovaný jako právnická osoba nejspíše směřuje ke svému zániku, nicméně k zániku výmazem z veřejného rejstříku stran a hnutí dosud nedošlo. Ze závěrů znaleckého posudku je zřejmé, že podpis žalobce na prohlášení kandidáta ze dne 29. 7. 2017 je falzifikátem, a s ohledem na širší rozsah protiprávního evidování kandidátů ve vícero krajích je nasnadě, že nešlo o dílčí pochybení volebních manažérů jednotlivých krajů. Ohledně dovození excesu 2. žalovaného žalobce odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.
6. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání byla podána k tomu oprávněnými subjekty (§ 201 o. s. ř.), směřují proti rozhodnutí, proti němuž jsou přípustná (§ 201, § 202 *a contr.* o. s. ř.), a byla podána včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), v souladu s ustanovením § 212 a § 212a odst. 1 o. s. ř. přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a řízení mu předcházející v rozsahu napadeném odvoláním i nad rámec odvolacích důvodů, a dospěl k závěru, že odvolání žalovaných je nutno upřít jakoukoli důvodnost.
7. Lze předeslat, že napadený rozsudek je v pořadí již druhým rozsudkem soudu prvního stupně v dané věci, neboť předchozí rozsudek ze dne 18. 7. 2018, č. j. 9 C 4/2017-67, byl zrušen usnesením

odvolacího soudu ze dne 16. 4. 2019, č. j. 70 Co 232/2018-94, a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolacím soudem bylo zdůrazněno, že žalobcem jsou v žalobě vytýkány dva samostatné okruhy neoprávněných skutků žalovaných v podobě neoprávněného evidování žalobce na kandidátní listině 1. žalovaného (spolu s nesprávným označením povolání žalobce na této kandidátní listině) a v podobě mediálních výroků 2. žalovaného jako předsedy 1. žalovaného při následném hodnocení kroků žalobce s tím, že jde o žalobcovu „*uraženou ješitost*“ (jeho nespokojenost s umístěním na nižších místech kandidátní listiny) a „*slaboství*“. Za situace, kdy nebylo seznatelné, zda se žalobou nárokované satisfakce separovaně týkají 1. žalovaného ve vztahu ke skutku prvnímu a 2. žalovaného ve vztahu ke skutku druhému nebo zda se naopak týkají v plném rozsahu obou žalovaných u obou žalovaných skutků, bylo soudu prvního stupně uloženo vést žalobce k odstranění vad žaloby a vyjasnění, co je ve vztahu ke každému ze žalovaných předmětem řízení. Odvolací soud dále soudu prvního stupně vytkl nepřezkoumatelnost závěru o tom, že podpis žalobce na čestném prohlášení ze dne 29. 7. 2017 je falzifikát, a v tomto směru jej zavázal potřebou zajištění odborného posouzení pravosti podpisu. Odvolací soud soudu prvního stupně rovněž vytkl, že nevěnoval pozornost otázce pasivní věcné legitimity žalovaných, přičemž za výroky 2. žalovaného zásadně nese odpovědnost 1. žalovaný, nedošlo k excesu, přičemž existence excesu z ničeho nevyplývá, není žalobcem jakkoli tvrzena ani soudem prvního stupně jakkoli dovozována. Soudu prvního stupně bylo také uloženo zabývat se rozsahem a intenzitou nemajetkové újmy žalobce a rozporem mezi tím, že žalobce na jednu stranu uvádí, že je apolitický člověk, ale na druhou stranu nepopírá, že na podpisovém archu podpořil zaregistrování 1. žalovaného jako politického hnutí. Ve vztahu k právní povaze výroků 2. žalovaného bylo rovněž uvedeno, že nejde o ryzí skutková tvrzení, neboť posuzované výroky obsahující také hodnotící aspekt, a proto je třeba zkoumat nikoli pravdivost výroků, nýbrž to, zda jde o adekvátní (oprávněné) hodnocení žalobce ve vztahu ke skutkovému základu úsudku.

8. Odvolací soud konstatuje, že soud prvního stupně v dalším řízení v dostačující míře respektoval právní názor odvolacího soudu, vyjádřený v předchozím zrušujícím rozhodnutí (k tomu viz i odst. 15 a 16), nezatížil řízení procesními vadami, které by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a svůj rozsudek v meritu věci založil na dostatečně zjištěném skutkovém stavu, skutkově i právně pečlivě a přiléhavě vyhodnoceném. Primárně lze proto odvolacím soudem na odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně odkázat a na podporu jeho věcné správnosti uvést následující:
9. Patří k obecným východiskům práva na ochranu osobnosti (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2019, sp. zn. 25 Cdo 3423/2018), že ke vzniku občanskoprávní povinnosti odčinit nemajetkovou újmu způsobenou zásahem do osobnosti člověka musí být splněna podmínka existence zásahu objektivně způsobitelného vyvolat nemajetkovou újmu spočívajícího buď v porušení, nebo ohrožení osobnosti člověka v jeho fyzické či morální integritě. Zásah musí být neoprávněný (protiprávní) a musí být zjištěna existence příčinné souvislosti mezi takovým zásahem a dotčením osobnostní sféry člověka (obdobně viz též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 11. 2018, sp. zn. 30 Cdo 439/2018). Není tu rozhodné, zda k újmě skutečně došlo; postačuje objektivní způsobilost příslušného jednání takovou újmu způsobit (viz např. i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1941/2007). Možnost, že bude způsobena újma, musí být ovšem možností reálnou, nikoliv vyspekulovanou a velmi nepravděpodobnou (analogicky srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008, z oblasti ochrany proti nekalé soutěži).
10. Jde-li o **vedení jména žalobce na kandidátní listině** pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, pak v řízení před soudem prvního stupně bylo na základě odborného znaleckého hodnocení z písmoznalectví, proti kterému neměli účastníci žádné námítky, správně zjištěno, že údajný podpis žalobce na prohlášení kandidáta o souhlasu s kandidaturou není pravým podpisem žalobce. V tomto kontextu lze pak rozumně aprobovat i závěr soudu prvního stupně, učiněný ve vztahu k pokynu odvolacího soudu, že žalobce jako osoba bez politických ambicí sice

podpořil svým podpisem vznik 1. žalovaného jako politického hnutí, tím ale nevyjádřil touhu po aktivní účasti v politickém životě, nýbrž toliko podporu jeho programu.

11. 1. žalovaný tedy svévolným uvedením jména žalobce na kandidátní listině (nadto s nepravdivým a v dnešní společnosti nelichotivým označením za předsedu JZD, způsobilým vzbudit uštěpačné poznámky) bez souhlasu žalobce neoprávněně zasáhl do jeho absolutních (v soukromoprávním smyslu) práv na soukromí a na jméno, potažmo i do jeho práv na důstojnost, vážnost a čest. Právem na soukromí se totiž rozumí i možnost člověka žít svůj život podle svého rozhodnutí [Lavický, P. a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 510, marg. č. 86 2, i s poukazem na rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 428 ze dne 23. 1. 1970], přičemž § 81 odst. 1 věta druhá o. z. stvrzuje, že každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. Do tohoto práva žalobce bylo v rovině jeho sebeurčení, respektive ochoty či neochoty veřejně se politicky angažovat, neoprávněně zasazeno. Neoprávněný zásah do důstojnosti člověka nastává i za situace, kdy je s člověkem nakládáno jako s objektem práva, nikoli jako s jeho subjektem, což je v důsledku neoprávněného zneužití jména žalobce podstatou situace, v níž se žalobce bez svého souhlasu a přičinění stal pouhým nástrojem svévolné realizace politických zájmů 1. žalovaného (prostředkem, respektive patrně jedním z řady neoprávněných prostředků, k naplnění jeho volební kandidátky). 1. žalovanému jsou přičitatelné i nevyhnutelné následky neoprávněného uvedení žalobce na kandidátce, spočívající v návazném vedení žalobce ve veřejně přístupném seznamu vyškrtnutých kandidátů, spjaté logicky s možnými nelichotivými dohady veřejnosti o tom, proč již žalobce vlastně nekandiduje. Vzniklá situace byla objektivně způsobilá vyvolat negativní úsudky veřejnosti o důvodech vyškrtnutí žalobce a dotknout se v tomto směru nepříznivě cti a vážnosti žalobce ve společnosti. Jednalo se o nevyhnutelné kauzální následky neoprávněného zásahu, neboť z § 17 odst. 6 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že informace o vzdání se kandidatury nebo odvolání kandidátů musí být ve volební místnosti vyvěšeny na viditelném místě. Šlo o zákonné následky, které musely být pro politické hnutí jako osobu, u níž se znalost fungování objektivního volebního práva oprávněně předpokládá, při neoprávněném uvedení kandidáta na své kandidátce předvídatelné a pokud snad případně ne, jde i tak o následky přičitatelné k její tíži (jak výslovně stvrzuje také § 5 odst. 1 o. z., případně i na základě analogie dle § 10 odst. 1 o. z.).
12. K obraně 1. žalovaného ve vztahu k tomu, že již „fakticky neexistuje“, je plně postačující uvést, že 1. žalovaný jako právní subjekt až do svého zániku výmazem ze seznamu politických stran a politických hnutí (§ 12 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů) existuje a jako takový odpovídá za své závazky, včetně závazků deliktních. K tomuto výmazu dosud nedošlo, jak vyplývá i ze sdělení Ministerstva vnitra ze dne 25. 10. 2022 a z aktuálního výpisu z rejstříku politických stran a politických hnutí.
13. Za situace, kdy v tomto rozsahu vznikla civilní deliktní odpovědnost 1. žalovaného za svévolný neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobce (§ 81 a násl. o. z.), *in concreto* do jeho jména, soukromí, důstojnosti, vážnosti a cti, jako jeho absolutního (v soukromoprávním významu) práva dle § 2910 o. z. (první skutkové podstaty), vznikla 1. žalovanému ve smyslu § 2956 o. z. povinnost odčinit žalobci nemajetkovou újmu.
14. Je tak dán prostor zabývat se tím, jaký způsob a výše přiměřeného zadostiučinění žalobci vůči 1. žalovanému dle § 2951 odst. 2 o. z. náleží. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že z hlediska § 2951 odst. 2 o. z. je adekvátní přiznat žalobci nejen morální satisfakci (formou omluvy soukromé i veřejné), nýbrž (a to i s ohledem na množství dílčích osobnostních práv žalobce dotčených svévolným neoprávněným zásahem 1. žalovaného) také náhradu nemajetkové újmy v penězích (satisfakci relutární). Jde-li o formu soudně přiznávané omluvy, vztah

přiměřenosti mezi neoprávněným zásahem a satisfakcí za něj zásadně umožňuje, aby omluva za veřejně učiněný neoprávněný zásah byla realizována rovněž veřejně, a to způsobem adekvátním tomu, jak byl neoprávněný zásah učiněn, což omluva v regionálních periodických svým účelem splňuje. Za adekvátní lze považovat (za situace, kdy odvolání do zamítavého výroku nebylo žalobcem podáno) i vyšší soudem prvního stupně přiznané finanční satisfakce, a to nejen s ohledem na množství dílčích osobnostních práv žalobce dotčených svévolným neoprávněným zásahem 1. žalovaného, ale i s poukazem na fakt, že neoprávněný zásah byl učiněn veřejně, což musí být ze zákona (§ 2957 o. z.) zohledněno právě i při stanovení způsobu a výše přiměřeného zadostiučnění.

15. Ohledně osobní odpovědnosti 2. žalovaného za **smyšlenky difamující žalobce** odvolací soud předesílá, že vázanost soudu prvního stupně dříve formulovaným právním názorem odvolacího soudu, vyplývající z § 226 odst. 1 o. s. ř., není absolutní a bezpodmínečná, nýbrž je podmíněna tím, že nedojde ke změně relevantních poměrů. Jak srovnatelně uvedl Nejvyšší soud ve vztahu k závaznosti svých právních názorů, vázanost nižších soudů právním názorem dovolacího soudu platí jen za předpokladu, že se po zrušení rozhodnutí odvolacího soudu (soudu prvního stupně) nezmění skutkový základ věci natolik, že je vyloučena aplikace právního názoru dovolacího soudu na nový skutkový základ (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2001, sp. zn. 26 Cdo 361/2001). Rovněž Ústavní soud konstatoval, že ustanovení § 226 odst. 1 o. s. ř. v žádném případě nebrání soudu nižšího stupně, aby na základě nových skutečností dospěl i ke stejným závěrům; vede ho však závazně k tomu, aby neopakoval předchozí nedostatky (nálezn Ústavního soudu ze dne 11. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 37/03). Vázanost soudu prvního stupně právním názorem odvolacího soudu nastává za situace, kdy je nezávislé rozhodnutí věci soudem prvního stupně vyloučeno, omezeno nebo usměrněno tím, že byl povinen vycházet ze závazného právního názoru odvolacího soudu do té míry, že tento právní názor odvolacího soudu byl jediné a výhradně určující pro jeho rozhodnutí ve věci. Právní názor odvolacího soudu musí mít na rozhodnutí ve věci takový vliv, že soud prvního stupně nemůže uplatnit své názory při rozhodování věci samé (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2006, sp. zn. 33 Odo 833/2004).
16. Odvolací soud pro tyto účely akcentuje, že právní názor odvolacího soudu, vyjádřený v jeho předchozím zrušujícím rozhodnutí, byl ve vztahu k otázce přičitatelnosti právnické osobě a významu excesu formulován v době, kdy byl učiněn, *expressis verbis* tak, že existence excesu (vybočení) z mezí výkonu činnosti 2. žalovaným z ničeho nevyplývá, není žalobcem jakkoli tvrzena ani soudem prvního stupně jakkoli dovozována. V době nynějšího rozhodování odvolacího soudu je však zjevné, že v dalším řízení před soudem prvního stupně došlo ve vztahu ke zjišťování a hodnocení otázky excesu k nepřehlédnutelné změně a soudem prvního stupně bylo této otázce věnováno značné a pečlivé úsilí. Závěr soudu prvního stupně, že 2. žalovaný se svými osobními smyšlenkami o žalobci dopustil individuálního projevu, který není právnické osobě přičitatelný, je pro odvolací soud rozumně akceptovatelný a má svou oporu v judikatuře Nejvyššího soudu, a to nejen v soudem prvního stupně citovaném usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 30 Cdo 4709/2010. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 22. 6. 2006, sp. zn. 30 Cdo 2712/2015, totiž Nejvyšší soud výslovně judikoval, že pokud předseda politické strany vysloví svůj názor na určitou událost a přitom zároveň nejde o názor přijatý oprávněným orgánem politické strany, odpovídá ve smyslu judikatury Nejvyššího soudu postižené fyzické osobě za neoprávněný zásah do osobnostních práv sám předseda politické strany, nikoli však politická strana (viz i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2001, sp. zn. 30 Cdo 79/2001). Jinými slovy: výrok, kterým předseda politické strany vyjádřil svůj osobní názor, nelze považovat za výrok politické strany, a to ani tehdy, lze-li připustit, že tento názor s ním sdíleli i další členové strany (krom judikatury Nejvyššího soudu srov. i rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 26. 1. 2007, sp. zn. 24 C 67/2006, dostupný v systému ASPI). Je proto plně opodstatněný závěr, že za vlastní a ryze osobní smyšlenky 2. žalovaného ohledně dění v předmětném politickém hnutí v souvislosti

s neoprávněným vedením žalobce na kandidátní listině hnutí nese vlastní osobní právní odpovědnost 2. žalovaný sám. Takový závěr ostatně lépe odpovídá i osobnímu charakteru práv a povinností při neoprávněném zásahu do práva na ochranu osobnosti a potřebě kultivace veřejného života, které by přenášení odpovědnosti za vlastní názory na jiné subjekty nijak neprospívalo. Přenášení odpovědnosti za osobní názory 2. žalovaného na 1. žalovaného by nedávalo dobrý smysl tím spíše, že jako jeho předseda již nepůsobí a dané politické hnutí zjevně směřuje ke svému zániku.

17. Je dána rovněž aktivní věcná legitimace žalobce k ochraně před dehonestujícím projevem 2. žalovaného, byť k takovému projevu 2. žalovaného došlo, jde-li o veřejný výrok o slaboších, kteří to nezvládli, proti celé skupině vyjmenovaných osob (a mezi nimi právě žalobce). Neoprávněným zásahem do práva na ochranu osobnosti může být totiž porušeno právo na ochranu osobnosti více fyzických osob a potom všechny současně, nebo kterákoli z nich (nezávisle na sobě), mají právo obrátit se svými návrhy na soud (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2002, sp. zn. 28 Cdo 416/2002). K zásahu do osobnostních práv může dojít nejen zacílením vůči individualizované osobě, ale i zásahy, které jsou vyjádřeny obecnou formou a vztahují se tak na množinu vymezených fyzických osob (rozsudek ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1630/2004; náleží Ústavního soudu ze dne 13. 1. 2010, sp. zn. II. ÚS 1174/09). Výrok 2. žalovaného o uražené ješitnosti žalobce, který se zlobil, že je až na 15. místě, pak byl 2. žalovaným v rámci zpravodajství FTV Prima, spol. s r. o. učiněn jmenovitě přímo na adresu žalobce.
18. Dle ustálené judikatury samy hodnotící soudy nemohou z logiky věci podléhat důkazu pravdy, neboť existenci faktů lze sice prokázat, leč pravdivost jejich hodnocení podrobit důkazům nelze. Ve vztahu k hodnotícím soudům nelze tedy požadavek dokázat jejich pravdivost naplnit a takový požadavek porušuje samotnou svobodu názoru (např. náleží Ústavního soudu ze dne 8. 2. 2000, sp. zn. I. ÚS 156/99). To však neznamená, že hodnotové soudy jsou zcela nenapadnutelné, neboť tam, kde je nějaké prohlášení hodnotovým soudem, může přiměřenost zásahu do osobnostních práv záviset na tom, zda existuje dostatečný faktický podklad pro napadené prohlášení, protože i hodnotový soud bez jakéhokoli faktického podkladu může být přehnaný (např. náleží Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 367/03). Presumpcí dovolené kritiky (presumpcí ústavní konformity) je chráněn toliko hodnotící úsudek, nikoli tvrzení faktů, která v míře, v níž sloužila za základ kritiky, musí naopak důkazně prokazovat kritik sám (např. náleží Ústavního soudu ze dne 17. 7. 2007, sp. zn. IV. ÚS 23/05, rozsudek ESLP ze dne 17. 12. 2004 ve věci *Pedersen a Baadsgaard proti Dánsku*, stížnost č. 49017/99, odst. 76).
19. Hodnotící soud proto nelze jakkoli dokazovat, je však nutné zkoumat, zda se zakládá na pravdivé informaci, zda forma jeho veřejné prezentace je přiměřená a zda zásah do práv dotčené osoby je nevyhnutelným průvodním jevem výkonu kritiky, tzn. zda primárním cílem kritiky není hanobení dané osoby (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2014, sp. zn. 30 Cdo 1883/2013).
20. Za situace, kdy v tomto rozsahu vznikla neoprávněnou (bez jakéhokoli skutkového základu činěnou, ze smyšlenek vycházející a hanobící) veřejnou kritikou žalobce civilní delikt ní odpovědnost 2. žalovaného za zaviněný neoprávněný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobce (§ 81 a násl. o. z.), *in concreto* do vážnosti, cti a důstojnosti, jako jeho absolutního (v soukromoprávním významu) práva dle § 2910 o. z. (první skutkové podstaty), vznikla 2. žalovanému ve smyslu § 2956 o. z. povinnost odčinit žalobci nemajetkovou újmu.
21. Je tak dán prostor zabývat se tím, jaký způsob a výše přiměřeného zadostiučinění žalobci vůči 2. žalovanému dle § 2951 odst. 2 o. z. náleží. Odvolací soud souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že z hlediska § 2951 odst. 2 o. z. je adekvátní přiznat žalobci nejen morální satisfakci (formou nárokové soukromé omluvy, přičemž by byl dán i nárok na omluvu veřejnou), nýbrž také náhradu nemajetkové újmy v penězích (satisfakci reálnou). Za adekvátní lze považovat (za situace, kdy odvolání do zamítavého výroku nebylo žalobcem podáno) i vyšší soudem prvního stupně přiznané finanční satisfakce, a to nejen s ohledem na skutečnost, že 2. žalovaný zpochybnil

morální integritu žalobce bez jakéhokoli skutkového základu kritikou, vycházející jen ze smyšlenek 2. žalovaného, ale i s poukazem na fakt, že neoprávněný zásah byl učiněn veřejně, což musí být ze zákona (§ 2957 o. z.) zohledněno právě i při stanovení způsobu a výše přiměřeného zadostiučinění.

22. Se zřetelem k uvedenému proto odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdil dle § 219 o. s. ř., a to včetně výroku o náhradě nákladů vzniklých státu (znalečné), o kterých soud prvního stupně správně rozhodl z hlediska základu (§ 148 odst. 1 o. s. ř.) a správně je i vyčíslil. Jedná se o náklady řízení, které bylo nutno státem vynaložit ve vztahu k oběma žalovaným společně, a to ve vztahu k 1. žalovanému ohledně otázky neoprávněnosti vedení žalobce na kandidátní listině a ve vztahu k 2. žalovanému ohledně z toho vyplývající otázky neoprávněnosti veřejné kritiky žalobce.
23. Soud prvního stupně ovšem pochybil ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vztazích mezi účastníky řízení (VIII. výrok), pokud žalované zavázal k jejich náhradě žalobci společně a nerozdílně. S ohledem na skutečnost, že každý ze žalovaných je žalován pro samostatný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobce a žalovaní v řízení nemají postavení nerozlučných společníků, je nutno o jejich povinnosti k náhradě nákladů řízení úspěšnému žalobci (v souladu s § 142 odst. 3 o. s. ř. rozhodnutí o výši přisouzeného plnění záviselo na úvaze soudu) rozhodnout ve vztahu ke každému ze žalovaných samostatně.
24. Výše žalobcem účelně vynaložených nákladů obou řízení před soudem prvního stupně, které je mu každý ze žalovaných na základě § 142 odst. 3 o. s. ř. povinen nahradit, činí shodně 30 979,50 Kč a je představována odměnou za právní zastoupení při 7 úkonech právní služby (dle specifikace soudu prvního stupně s výjimkou opravy žaloby) á 3 100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. a), § 11 AT], ½ ze 7 režijních paušálů á 300 Kč (§ 13 odst. 4 AT) a ½ z náhrady za promeškaný čas za 24 započatých půlhodin á 100 Kč za cesty k jednáním soudu prvního stupně a zpět (§ 14 odst. 3 AT), vše s náhradou daně z přidané hodnoty [§ 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř.] ve výši 5 029,50 Kč, jakož i soudním poplatkem z žaloby 2 000 Kč (viz i odst. 27). Opravu vad žaloby nelze považovat za účelně vynaložený úkon právní služby, neboť v případě žaloby bez vad by takový úkon nevznikl. Paušální náhrady za hotové výdaje a za promeškaný čas bylo nutno rozdělit mezi žalované rovným dílem, neboť šlo o zástupcem žalobce vůči oběma žalovaným společně učiněné náklady řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1610/2014). Ohledně cestovního se zástupce žalobce práva na náhradu nákladů řízení výslovně vzdal.
25. Vzhledem k uvedenému odvolací soud podle § 220 o. s. ř. změnil předmětný nákladový výrok tomu korespondujícím způsobem.
26. O náhradě nákladů odvolacího řízení rozhodl odvolací soud na základě zásady úspěchu ve věci podle § 142 odst. 1 o. s. ř. za použití ustanovení § 224 odst. 1 o. s. ř. tak, že každý ze žalovaných, kteří byli v odvolacím řízení v meritu věci plně neúspěšní, je k jejich náhradě povinen úspěšnému žalobci k rukám jeho zástupce (§ 149 odst. 1 o. s. ř.). Výše žalobcem účelně vynaložených nákladů odvolacího řízení, které je mu každý ze žalovaných povinen nahradit, činí shodně 8 228 Kč a sestává z odměny za zastoupení u 2 úkonů právní služby á 3 100 Kč (vyjádření k odvolání, účast na jednání odvolacího soudu) dle § 7, § 9 odst. 4 písm. a), § 11 AT s ½ za 2 režijní paušály á 300 Kč (§ 13 odst. 4 AT) a ½ z náhrady za promeškaný čas za 6 započatých půlhodin á 100 Kč za cestu k jednání odvolacího soudu a zpět, vše s náhradou za daň z přidané hodnoty 1 428 Kč [§ 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř.]. Paušální náhrady za hotové výdaje a za promeškaný čas bylo nutno rozdělit mezi žalované rovným dílem, neboť šlo o zástupcem žalobce vůči oběma žalovaným společně učiněné náklady řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 25 Cdo 1610/2014). Ohledně cestovního se zástupce žalobce práva na náhradu nákladů odvolacího řízení výslovně vzdal.
27. Jak již uvedeno, každý ze žalovaných je žalován pro samostatný zásah do práva na ochranu osobnosti žalobce. Žalobce byl proto na soudních poplatcích z žaloby povinen uhradit 2 x 2 000 Kč

[položka 3 písmeno a) Sazebníku], zaplatil však pouze 2 000 Kč. Protože bylo již ve věci jednáno, uložil odvolací soud žalobci povinnost zaplatit nedoplatek na soudním poplatku 2 000 Kč způsobem dle § 9 odst. 4 zákona o soudních poplatcích. Protože k pravomocnému skončení řízení dochází až právní mocí tohoto rozhodnutí odvolacího soudu, předmětná poplatková povinnost žalobce dosud nezanikla (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 2018, sp. zn. 30 Cdo 2867/2016, dle kterého povinnost zaplatit soudní poplatek, který byl splatný společně s podáním žaloby nebo odvolání, ale který nebyl uhrazen a soud již začal jednat ve věci samé, aniž by poplatníka k úhradě soudního poplatku vyzval, nelze podle zákona č. 549/1991 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2011, uložit po uplynutí 3 let od právní moci rozhodnutí, kterým bylo řízení skončeno).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** dovolání přípustné v částech, v nichž bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím u jednotlivých žalovaných 50 000 Kč [§ 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř.], o nákladech řízení [§ 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř.] a o povinnosti zaplatit soudní poplatek [§ 238 odst. 1 písm. i) o. s. ř.].

Ve zbytku **je** dovolání přípustné za předpokladu, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, ve lhůtě do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu.

Nesplní-li povinní řádně a včas povinnost uloženou vykonatelným rozhodnutím, může se oprávněný domáhat soudního výkonu (exekuce) rozhodnutí.

Brno 30. listopadu 2022

JUDr. Michal Ryška v. r.
předseda senátu